

Asian käsittely liikenne- ja potilasvahinkolautakunnassa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 22.6.2022 osoittamassaan kantelussa arvostellut Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan (lautakunta) menettelyä. Kantelija katsoo, että lautakunnan 20.5.2022 antamassa päätöksessä Dnro LV 21/810 on jätetty noudattamatta liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 8 §:n 1 momenttia, kun lautakunta on kieltäytynyt ottamasta kantelijan ratkaisusuosituspyyntöä käsiteltäväksi siksi, ettei vakuutusyhtiö ole tehnyt asiasta korvauspäätöstä. Lisäksi kantelija katsoo, että asiaa ei ole käsitelty lain edellyttämässä ajassa. Kantelija arvostelee myös asian ratkaissutta kokoonpanoa.

SELVITYS

Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan puheenjohtaja on 12.8.2022 antanut tietoa kantelijan asioiden käsittelystä lautakunnassa. Lisäksi lautakunta on 25.8.2022 antanut asiassa selvityksen, joka lähetetään kantelijalle ohessa tiedoksi.

RATKAISU

Oikeusohjeita

Liikennevakuutuslain 65 §:n 1 momentin mukaan vahinkoa kärsineellä, vakuutuksenottajalla ja muulla korvaukseen oikeutetulla on korvausasiassa oikeus pyytää liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta ratkaisusuositusta vuoden kuluessa vakuutusyhtiön päätöksen antamisesta.

Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain (lautakuntalaki) 8 §:n 1 momentin mukaan lautakunta voi jättää asian käsittelemättä muun ohella, jos asia on selvitetty vakuutusyhtiössä tai Potilasvakuutuskeskuksessa puutteellisesti. Pykälän 3 momentin mukaan, jos lautakunta ei ota liikennevahinkoasiaa käsiteltäväkseen, sen on annettava ratkaisusuosituksen pyytäjälle ja tarvittaessa vakuutusyhtiölle perusteltu päätös käsittelemättä jättämisestä viimeistään kolmen viikon kuluttua siitä, kun peruste olla käsittelemättä asia ilmeni.

Lautakuntalain 9 §:n 1 momentin mukaan lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, päätoiminen esittelijä ja henkilövahinkoasioissa asiantuntijana toimiva lääkäri tai lautakunnan jäsenenä toimiva lääkäri voivat yhdessä ratkaista asian muun ohella, jos he ovat päätöksestä yksimielisiä ja ratkaisusuosituspyyntö on ilmeisen perusteeton.

Hallintolain 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Lautakunnan puheenjohtajan 12.8.2022 antamat tiedot

Lautakunnan puheenjohtajan antaman tiedon mukaan lautakunnassa on vuodesta 2012 alkaen ollut vireillä 11 lausunto- ja ratkaisusuosituspyyntöä, joista valtaosa on liittynyt kantelijan hallinnassa olleeseen ajoneuvoon. Kantelussa tarkoitettu asia on tullut lautakunnassa vireille 10.5.2021 kantelijan 7.5.2021 päivätyllä sähköpostilla.

Puheenjohtaja on todennut, että ratkaisu on tehty lautakuntalain 9 §:n mukaisesti liikennevakuutuslain 65 §:n viitaten, koska ratkaisusuosituspyyntö on ollut ilmeisen perusteeton. Lisäksi ratkaisussa on viitattu lautakuntalain 8 §:än. Viimeksi mainitun pykälän osalta puheenjohtaja on todennut, että pykälässä mainittu puutteellista selvittämistä koskeva kohta ei sovi kovin hyvin tilanteeseen, jossa muutoksenhakija ei ole toimittanut vakuutusyhtiölle sen pyytämää selvitystä. Lautakuntalain 8 §:n mukaisista käsittelemättä jättämisperusteista puheenjohtaja on todennut, että lautakunnassa on havaittu käytännössä ongelmalliseksi se, ettei säännöksessä ole mainittu muita perusteita. Joka tapauksessa asian käsittelemättä jättäminen on perustunut siihen, että lautakunta ei ole voinut ensiasteena ottaa korvausasiaan kantaa ennen vakuutusyhtiön korvauspäätöstä.

Vakuutusyhtiön vastine, jossa on todettu kantelijan jättäneen toimittamatta vahinkoasian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot, on saapunut lautakunnalle 3.6.2021. Vakuutusyhtiö on samalla toimittanut sen tiedoksi kantelijalle. Kantelija on lähettänyt lautakunnalle asiaan liittyviä viestejä myös tuon jälkeen, joista viimeisin lautakunnassa asian diaarinumerolle kirjattu yhteydenotto on

ollut 23.9.2021. Puheenjohtaja on todennut, että lautakunnan ratkaisu olisi voitu antaa tässä menettelyssä jo aiemminkin, mutta ilmeisesti epähuomiossa se on jäänyt työjonoon ja käsittelemättä.

Lautakunnan selvitys 25.8.2022

Lautakunta on selvityksessään todennut, että lautakunta on 22.5.2022 puheenjohtaja-lakimiesmenettelyssä tehnyt käsittelemättäjättämiskorvauksen, jonka mukaan "ratkaisusuosituspyyntöä käsittelevän edellytyksenä on korvausasian loppuunsaattaminen käsittelevä vakuutusyhtiössä. Tämä tarkoittaa sitä, että korvausasiassa on annettu korvauspäätös. Koska ratkaisusuositusta on pyydetty asiassa, josta ei ole annettu lain edellyttämällä tavalla korvauspäätöstä, lautakunta ei voi ottaa ratkaisusuosituspyyntöä käsiteltäväkseen".

Ratkaisun otsikossa on viitattu 9 §:ään, mutta kyse on ollut 8 §:n mukaisesta käsittelemättäjättämiskorvauksesta. Ratkaisukokoonpanoon pykälävalinnalla ei lautakunnan selvityksen mukaan ole ollut merkitystä, koska kummankin säännöksen mukaiset ratkaisut voidaan tehdä puheenjohtaja-lakimieskokoonpanossa, jos ratkaisusta ollaan yksimielisiä eikä asian ratkaisu vaadi lääketieteellistä asiantuntemusta.

Lautakunnan selvityksen mukaan peruste jättää asia käsittelemättä on ilmennyt vakuutuslaitoksen ilmoitettua vastineessaan, ettei asiassa ole annettu korvauspäätöstä, koska korvauksenhakija ei ole toimittanut asian ratkaisemiseksi tarvittavaa selvitystä. Tässä tapauksessa käsittelemättäjättämiskorvausta ei ole tehty heti vakuutusyhtiön vastineen jälkeen, mihin on saattanut vaikuttaa sekä kantelijan sen jälkeenkin toimittamat viestit että samaan aikaan vireillä ollut toista vahinkoasiaa koskevat viestit, joita on saapunut lautakunnalle 27.3.2021, 2.4.2021, 5.4.2021, 14.4.2021, 15.4.2021, 17.4.2021, 28.4.2021, 23.5.2021, 29.5.2021, 31.5.2021, 16.6.2021, 20.6.2021, 21.7.2021, 5.8.2021 ja 6.8.2021. Käsittelemättäjättämiskorvaus olisi selvityksen mukaan tullut tehdä kolmen viikon kuluessa vastineen saapumisesta, mutta inhimillisen erehdyksen vuoksi näin ei ole tapahtunut.

Lautakunnan käsiteltävänä olevien asioiden käsittelyajoista lautakunnan antamassa selvityksessä on todettu, että kantelijan asian käsittely on ollut pitempi, kuin niin sanottujen ADR-asioiden keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika. Koska käsittelemättäjättämiskorvaus olisi lautakunnan selvityksen mukaan tullut tehdä kolmen viikon kuluessa vastineesta, eli 24.6.2021 mennessä, ratkaisu on viivästynyt 11 kuukaudella. Tästä ei kantelijalle kuitenkaan ole lautakunnan käsityksen mukaan aiheutunut vahinkoa, koska korvausasia lienee edelleenkin avoinna vakuutusyhtiössä ja hän voi saattaa asian vireille lautakunnassa saatuaan korvausratkaisun.

Arviointi

Liikennevakuutuslain 65 §:n perusteella oikeus pyytää ratkaisusuositusta ja lausuntoa liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta koskee tilannetta, jossa vakuutusyhtiö on antanut asiassa päätöksen. Lautakunnan ei kuulu ottaa ensiasteena kantaa korvausasiaan ennen vakuutusyhtiön korvauspäätöstä. Näin ollen lautakunta ei ole menetellyt virheellisesti jättäessään ratkaisusuosituspyynnön käsittelemättä, kun vakuutusyhtiö ei ole antanut asiassa korvauspäätöstä. Lautakunta ei edellä mainitun vuoksi ole myöskään menetellyt virheellisesti käsitellessään asian lautakunnan puheenjohtajan ja asian esittelijän muodostamassa kokoonpanossa.

Lautakuntalain 8 §:n 3 momentissa lautakunnalle on säädetty velvollisuus antaa ratkaisusuosituksen pyytäjälle ja tarvittaessa vakuutusyhtiölle perusteltu päätös käsittelemättä jättämisestä viimeistään kolmen viikon kuluttua siitä, kun peruste olla käsittelemättä asia ilmeni. Tämä koskee sanamuotonsa mukaan tilannetta, jossa "lautakunta ei ota liikennevahinkoasiaa käsiteltäväkseen".

Lautakunta on ratkaisussaan viitannut muun muassa lautakuntalain 8 §:än. Lautakunnan puheenjohtajan 12.8.2022 antamien tietojen perusteella on asia kuitenkin käsitelty lautakuntalain 9 §:ssä tarkoitettuna "asian muuna ratkaisemisena". Lautakuntalain 9 §:n mukaisessa menettelyssä ratkaistavalle asialle ei ole kyseisessä pykälässä määritelty lainkaan määräaika.

Lautakunnan puheenjohtajan 12.8.2022 antamista tiedoista poiketen lautakunta on 25.8.2022 antamassaan selvityksessä katsonut, että kantelussa tarkoitettu asia on sittenkin ratkaistu lautakuntalain 8 §:ssä tarkoitettuna asian käsittelemättä jättämisenä siitä huolimatta, että ratkaisun otsikossa todetaan olevan kyseessä lautakuntalain 9 §:n mukainen menettely. Näin ollen ratkaisu olisi tullut tehdä kolmen viikon kuluessa asian ratkaisemiseksi tarpeellisen aineiston saamisesta.

Lautakuntalain 10 §:ssä on lautakunnalle asetettu 90 päivän aikaraja luonnollisen henkilön pyytämän ratkaisusuosituksen antamiselle siitä hetkestä, jolloin lautakunnalla on kaikki ratkaisusuosituksen antamiseksi tarvittava aineisto. Erittäin monimutkaisessa asiassa lautakunta voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaika, jolloin asianosaisille on ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä ratkaisusuosituksen antamisen arvioidusta ajankohdasta. Koska asian ratkaisemisessa ei ole ollut kyse ratkaisusuosituksen antamisesta, ei myöskään 10 §:n mukainen määräaika tule asiassa sovellettavaksi.

Jos asia on ratkaistu lautakuntalain 9 §:n tarkoittamana asian muuna ratkaisemisena, ei asiaan nähdäkseni sovelleta lautakuntalain 8 ja 10 §:ssä säädettyjä määräaikoja. Lautakuntalain 9 §:n mukaisessa menettelyssä ratkaistavalle asialle ei ole säädetty laissa määräaika. Tällöin rat-

kaisemiseen kulunutta aikaa tulee arvioida suhteessa hallinnon yleislakeihin, eli tässä tapauksessa hallintolain 23 §:n 1 momentissa säädettyyn velvollisuuteen käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä. Edellä mainitusta huolimatta voidaan lautakuntalaissa muiden asioiden käsittelemiselle säädetyt määräajat ottaa huomioon arvioidessa sitä, onko asia käsitelty ilman aiheetonta viivytystä.

Tässä tapauksessa asian ratkaisemiseksi tarpeellisen aineiston saamisesta asian ratkaisuun on kulunut lähes vuosi. Varsinaisen luonnollisen henkilön pyytämän ratkaisusuosituksen antamisellekin on erityisen monimutkaisia asioita lukuun ottamatta asetettu 90 päivän määräaika. Lisäksi lautakuntalain 9 §:n mukainen asian muu ratkaiseminen on asiallisesti lähempänä lain 8 §:ssä tarkoitettua asian jättämistä käsittelemättä, jollaisen ratkaisemista puolestaan koskee kolmen viikon määräaika.

Yllä selostetun valossa ei ole täysin selvää, onko kantelun kohteena olevassa ratkaisussa kyse lautakuntalain 8 §:ssä tarkoitettua asian jättämisestä käsittelemättä vaiko saman lain 9 §:n mukaisesta asian muusta ratkaisemisesta. Asiaa ei kuitenkaan ole ratkaistu ilman aiheetonta viivytystä riippumatta siitä, kumman lainkohdan mukaisesta menettelystä asiassa on ollut kyse.

Hyvän hallinnon vaatimukset edellyttävät asioiden käsittelyä asianmukaisesti, johon kuuluu olennaisena osana velvollisuus käsitellä asioita huolellisesti. Huomioiden sen, että lautakunnan puheenjohtajan antamissa tiedoissa ja lautakunnan antamassa selvityksessä on esitetty ristiriitaisia käsityksiä siitä, minkä lautakuntalain lainkohdan mukainen ratkaisu kantelun kohteena olevassa asiassa on tehty, eikä asia ilmene selvästi myöskään itse tehdystä ratkaisusta, ei lautakunta ole tältä osin noudattanut asiassa siltä edellytettävää huolellisuutta.

Toimenpiteet

Kiinnitän liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan huomiota huolellisuuteen käsitellessään ratkaistavakseen kuuluvia asioita sekä velvollisuuteen käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijä

Leo Lahtinen